

Почапська Н. В.

*студентка 3-го курсу економіко-правового факультету
Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова*

**ПОРЯДОК ДОПУСКУ ЗАХИСНИКА
ДО УЧАСТІ У КРИМІНАЛЬНОМУ
ПРОВАДЖЕННІ ЗА НОВИМ КРИМІНАЛЬНИМ
ПРОЦЕСУАЛЬНИМ КОДЕКСОМ УКРАЇНИ**

однією з найважливіших засад кримінального провадження є забезпечення права на захист, що здійснюється захисником. відповідно до частини 1 статті 45 кПК України від 13. 04. 2012 р. захисником є адвокат, який здійснює захист підозрюваного, обвинуваченого, засудженого, виправданого, особи, стосовно якої передбачається застосування примусових заходів медичного чи виховного характеру або вирішувалося питання про їх застосування, а також особи, стосовно якої передбачається розгляд питання про видачу іноземній державі (екстрадицію). При цьому захисником не може бути адвокат, відомості про якого не внесено до Єдиного реєстру адвокатів України. даний реєстр запрацював з 16.01.2013 на сайті Національної асоціації адвокатів України.

статтею 50 кПК України визначено документи, якими підтверджуються повноваження захисника: 1) свідоцтво про право на зайняття адвокатською діяльністю; 2) ордер (письмовий документ, що посвідчує повноваження адвоката на надання правової допомоги. ордер видається адвокатом, адвокатським бюро або адвокатським об'єднанням та повинен містити підпис адвоката. реквізити, які повинен містити ордер, його форма, а також серії, які присвоюються ордерам, відповідно до області, якій видаються примірники, містяться у Положенні про ордер адвоката та порядку ведення реєстру ордерів, затвердженому рішенням ради адвокатів України № 36 від 17 грудня 2012 року; 3) договір із захисником (домовленість, за якою одна сторона (адвокат, адвокатське бюро, адвокатське об'єднання) зобов'язується здійснити захист, представництво або надати інші види правової допомоги другій стороні (клієнту) на умовах і в порядку, що визначені договором, а клієнт зобов'язується оплатити надання правової допомоги та фактичні витрати, необхідні для виконання договору; 4) доручення органу (установи), уповноваженого законом на надання безоплатної

правової допомоги. координаційним центром з надання правової допомоги розроблені форми доручень.

відповідно до ст. 48 кПК захисник може у будь-який момент бути залученим підозрюваним, обвинуваченим, їх законними представниками, а також іншими особами за проханням чи згодою підозрюваного, обвинуваченого до участі у кримінальному провадженні. слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані надати затриманій особі чи особі, яка тримається під вартою, допомогу у встановленні зв'язку із захисником або особами, які можуть запросити захисника, а також надати можливість використати засоби зв'язку для запрошення захисника. слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані утримуватися від надання рекомендацій щодо залучення конкретного захисника. Залучення захисника слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом для здійснення захисту здійснюється за призначенням коли: 1) участь захисника є обов'язковою, а підозрюваний, обвинувачений не залучив захисника; 2) підозрюваний, обвинувачений заявив клопотання про залучення захисника, але за відсутністю коштів чи з інших об'єктивних причин не може його залучити самостійно; 3) слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд вирішить, що обставини кримінального провадження вимагають участі захисника, а підозрюваний, обвинувачений не залучив його.

обов'язкова участь захисника за новим кПК передбачена щодо особливо тяжких злочинів – у цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного. також обов'язкова участь захисника передбачається у кримінальних провадженнях:

1) щодо осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення у віці до 18 років, – з моменту встановлення факту неповноліття або виникнення будь-яких сумнівів у тому, що особа є повнолітньою;

2) щодо осіб, стосовно яких передбачається застосування примусових заходів виховного характеру, – з моменту встановлення факту неповноліття або виникнення будь-яких сумнівів у тому, що особа є повнолітньою;

3) щодо осіб, які внаслідок психічних чи фізичних вад (німі, глухі, сліпі тощо) не здатні повною мірою реалізувати свої права, – з моменту встановлення цих вад;

4) щодо осіб, які не володіють мовою, якою ведеться кримінальне провадження, – з моменту встановлення цього факту;

5) щодо осіб, стосовно яких передбачається застосування примусових заходів медичного характеру або вирішується питання про їх застосування, – з моменту встановлення факту наявності в особи психічного захворювання або інших відомостей, які викликають сумнів щодо її осудності;

6) щодо реабілітації померлої особи – з моменту виникнення права на реабілітацію померлої особи.

слід відмітити, що захисник може бути залучений слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом в інших випадках, передбачених законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги.

Новелою кПК 2012р. є те, що слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд можуть залучати захисника для проведення окремої процесуальної дії в порядку, передбаченому статтею 49 кПК, включно у невідкладних випадках, коли є потреба у проведенні невідкладної процесуальної дії за участю захисника, а завчасно повідомлений захисник не може прибути для участі у проведенні процесуальної дії чи забезпечити участь іншого захисника або якщо підозрюваний, обвинувачений виявив бажання, але ще не встиг залучити захисника або прибуття обраного захисника неможливе. Під час проведення окремої процесуальної дії захисник має ті ж самі права й обов'язки, що й захисник, який здійснює захист протягом кримінального провадження. Захисник як до процесуальної дії, так і після неї має право зустрічатися з підозрюваним, обвинуваченим для підготовки до проведення процесуальної дії або обговорення її результатів. При цьому, здійснення захисту під час проведення окремої процесуальної дії не покладає на захисника обов'язку надалі здійснювати захист у всьому кримінальному провадженні або на окремій його стадії. На нашу думку, цим положенням вводиться неясність, адже не вказано чи для кожної процесуальної дії буде залучатись новий захисник, чи один і той самий, якщо ж новий, то це буде обтяжливим для самого підзахисного: з одного боку, це не сприятиме нормальній реалізації його конституційного права на захист, а з іншого буде вигідним органам досудового розслідування.